

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

8 (646)

ISSN 1407-6748

2024. gada 30. septembris

Latvijas zinātnieku rangs pēc Hirša indeksa

Akadēmiķa Roberta Eglīša viedokļraksts

Foto: LU CFI arhivs.

Daudzos sporta veidos, piemēram, šahā un tenisā (ATP rangs), ir precīzi definēts sportistu pasaules rangs. Šahistu rangs nosaka pēc FIDE reitinga, kā līderis šobrīd ir daudzkārtējais pasaules čempions šahā Magnus Carlsen no Norvēģijas (2832 punkti). Viņam seko divi izcili ASV šahisti Hikaru Nakamura (2802 punkti) un Fabiano Caruana (2798 punkti).

Jautājums, kas interesē daudzus – vai arī zinātnē, līdzīgi kā šahā un tenisā, iespējams izveidot objektīvu pasaules zinātnieku rangu?

Izrādās, ka mūsdienās, balstoties uz starptautiskām datu bāzēm, to var izdarīt ar zinātnieku Hirša indeksu palīdzību. Hirša indekss (Jeb H-indekss) ir faktors, kurš objektīvi parāda kāda zinātnieka produktivitāti un rakstu kvalitāti, pamatojoties uz viņa zinātnisko darbu citēšanu. Mūsdienās H-indekss iekaro arvien plašāku ievēriību starptautiskajā zinātnes pasaulē. Praktiski H-indekss nozīmē to, ka tiek ņemtas vērā kāda zinātnieka visas datu bāzēs iekļautās zinātniskās publikācijas, sagrupējot tās pēc to citēšanas biežuma. Zinātnieka Hirša indekss H ir skaitlis n, kas vienāds ar autora n publikācijām, kas citētas vismaz n reizes. Piemēram, kādam autoram Hirša indekss ir 7 (H=7), ja viņš starptautiski atzīts žurnālos ir publicējis vismaz 7 zinātniskos rakstus, kas katrs citēts vismaz 7 reizes. Mūsdienās mazāk populārs ir i10-indekss (autora darbu skaits, kas ir citēti vismaz 10 reizes) un kādreiz ļoti populārais citējamības indekss (kopējais visu autora rakstu citējamību skaits).

Šajā rakstā lietoju starptautisko Latvijas zinātnieku rangs, izmantojot AD zinātnisko indeksu¹. Dati par Latvijas 40, pēc Hirša indeksa, vadošajiem zinātniekiem apkopoti zemāk tabulā, kurā papildus norādīta arī šo zinātnieku vieta pasaules rangā, to i10 indekss, citējamību skaits, zinātniskais tituls un organizācija, kuru tie pārstāv. No tiem 30 pārstāv LU, bet 7 zinātnieki pārstāv RTU. LU zinātnieku dominance Latvijas TOP 40 zinātnieku sarakstā apstiprinās dažādos pasaules rangos, kur LU gandrīz vienmēr ieņem augstāko vietu starp Latvijas augstskolām.

Turpinājums – 3. lpp.

Sveicam jubilārus!

4. septembrī LZA korespondētājlocekli **Brigitu Bušmani!**
7. septembrī LZA īsteno locekli **Paulu Daiju!**
10. septembrī LZA ārzemju locekli **Daini Draviņu!**
16. septembrī LZA korespondētājlocekli **Ingrīdu Rumbu-Rozenfeldi!**
20. septembrī LZA īsteno locekli **Jevgeņiju Kotominu!**
26. septembrī LZA īsteno locekli **Jāni Kloviņu!**
29. septembrī LZA korespondētājlocekli **Oļģertu Nikodemusu!**

Ad multos annos!

Latvijas Zinātņu akadēmija

LZA Senāta aktualitātes

Latvijas Zinātņu akadēmijas septembrī notikušajās Senāta sēdēs senatori uzklauzīja LZA īsteno locekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus.

24. septembra sēdē zinātniskos ziņojumus prezentēja:

- LZA korespondētājlocekli **Gundars Bērziņš** par tēmu "Modelēšanas nozīme klimata mērķu sasniegšanā";
- LZA korespondētājlocekli **Guna Laganovska** par tēmu "Kā saglabāt redzi līdz mūža galam";
- LZA korespondētājlocekli **Gita Rēvalde** par tēmu "Fotonikas metodes un ierīces fundamentālai zinātnē un pielietojumiem".

17. septembra sēdē zinātniskos ziņojumus prezentēja:

- LZA korespondētājlocekli **Sanita Osipova** par tēmu "Tiesiska valsts: modeļi, kritēriji un īstenošana";
- LZA korespondētājlocekli **Sergejs Gaidukovs** par tēmu "Kompleksās biopolimēru sistēmas ar kontrolējamo struktūru un adaptīvām īpašībām tautsaimniecībai";
- LZA korespondētājlocekli **Gustavs Latkovskis** par tēmu "Ģimenes hiperholesterinēmija globāli un Latvijā".

10. septembra sēdē zinātniskos ziņojumus prezentēja:

- LZA korespondētājlocekli **Sandra Muižniece-Brasava** par tēmu "Pārtikas iepakojums – zinātnē, prakse, izaicinājumi un iespējas";
- LZA korespondētājlocekli **Raivis Bičevskis** par tēmu "No Johana Georga Hāmāna līdz modernitātes problēmai: refleksijas un pētījumi par 18.- 20. gadsimta filozofiju un tās aktualitāti mūsdienās";
- LZA korespondētājlocekli **Raivis Žalubovskis** par tēmu "Jaunas zāles meklējot".

LZA Senāta sēdē 8. oktobrī referēs LZA īsteno locekļu kandidāti **Andra Blumberga**, **Reinis Vilšķersts** un **Anatolijs Popovs**.

Latvijas Zinātņu akadēmijas vēlēšanām, saskaņā ar LZA Senāta 2024. gada 16. aprīļa lēmumu, ir izsludinātas 12 īsteno locekļu vakances un 5 korespondētājlocekļu vakances, kā arī piecas ārzemju locekļu vakances. LZA jauno locekļu vēlēšanas notiks 2024. gada 21. novembrī pilnsapulces laikā. Vēlēšanām apstiprināto kandidātu saraksts pieejams LZA tīmekļvietnē: <https://www.lza.lv/aktualitates/jaunumi/2024-2024-gada-lza-jauno-loceklu-velesanam-pieteiktie-kandidati>.

LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas aktualitātes

Šā gada 24. septembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta sēdē tika uzklauzīta Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas korespondētājlocekli, profesore, fizikas doktore Gita Rēvalde, kuras kandidatūra ir izvirzīta ievēlēšanai par īsteno locekli.

Prof. Rēvalde klātesošos informēja par savu vairāk nekā 30 gadu ilgo pieredzi zinātnē atomfizikas, plazmas un lāzera fizikas, kā arī fotonikas jomās. Atomfizikas jomā veiktie augstas izšķirtspējas spektroskopijas mērījumi jonu slazdos ļāvuši noteikt tādas fundamentālās vērtības kā supersikstruktūras konstantes, kodola anomālās joniem, un tādu elementu kā eiropija un kalcija g-faktorus. Šie pētījumi ir ļoti nozīmīgi fundamentālās zinātnes attīstībā, palīdzot precīzāk izprast atomu struktūru un kvantu mehāniku.

Turpinājums – 5. lpp.

TURPINĀM IEPAZĪSTINĀT AR LATVIJAS ZINĀTNISKAJEM INSTITŪTIEM –

Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts

LMA MVI darbinieku grupa apspriedē 2024. gada 18. septembrī. No kreisās – Dr.art. Stella Peļše, Ph.D. kandidāte Sniedze Kāle, Dr.art. Kristiāna Ābele, Dr.art. Daina Lāce, Dr.art. Vija Strupule, Dr.habil.art. Eduards Kļaviņš un Dr.art. Elita Grosmane. Foto: J. Brencis.

Akronīms: LMA MVI

Dibināšanas gads: 2002.

Misija: Daudzpusīgi izziņāt, interpretēt un popularizēt Latvijas un latviešu mākslu un arhitektūru, apvienojot avotpētniecisku pamatīgumu un kontekstuālu tvērumu.

Moto: "Izolēts mākslas darbs vēsturnieku vienmēr dara mazliet nemierīgu." (Heinrihs Velflins)

Komanda: 10 zinātniskie darbinieki.

Vēsture

Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts (LMA MVI) ir izveidots 2002. gadā, kad vizuālās mākslas un arhitektūras vēstures pētnieki Dr.art. Elitas Grosmanes vadībā no LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta Mākslas

zinātnes daļas pievienojās Latvijas Mākslas akadēmijai (LMA) – augstskolai, kas izglīto mākslas vēstures un teorijas speciālistus bakalaura, maģistra un doktora studiju līmenī. 2006. gadā LMA MVI kā augstskolas struktūrvienība tika iekļauts Latvijas Republikas zinātnisko institūciju reģistrā, kur saglabāja atsevišķu statusu līdz 2018. gadam, kad par zinātnisku institūciju tika atzīta visa Latvijas Mākslas akadēmija. LMA MVI pašlaik darbojas paralēli Laikmetīgās mākslas, arhitektūras un dizaina institūtam, ko LMA nodibināja 2021. gadā, un Restaurācijas un materiālu izpētes zinātniskajam institūtam, ko augstskola sākusī veidot 2024. gadā.

LMA MVI pirmo desmitgadē (2002–2012), kurā to vadīja Elita Grosmane, iezīmē žurnāla "Mākslas Vēsture un Teorija" nodibināšana (2003), mākslas un arhitektūras grāmatu bibliogrāfijas izdošana (2003), rakstu krājumu sērija "Materiāli Latvijas mākslas vēsturei" un sērijas "Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta disertācijas" pirmie sējumi, augstu novērtētas pamatmonogrāfijas (par Kurzemes baroka tēlniecību, latviešu mākslas teoriju, Pēteri Krastiņu, Johanu Valteru), kā arī eksperimenti ar virtuālām kultūras mantojuma rekonstrukcijām saturiski bagātos elektroniskos resursos. Turpinoties arī iepriekš aizsāktajām darbības ievirzēm, otrajā desmitgadē (2012–2022) par LMA MVI darbības galveno asi direktora Dr.habil.art. Eduarda Kļaviņa vadībā kļuva daudzstāvu izdevums "Latvijas mākslas vēsture" no tematiskās programmas izstrādes (2012) un Valsts kultūrkapitāla fonda atbalsta pirmās kārtas iegūšanas (2013) līdz secīgai sējumu sagatavošanai un publicēšanai paralēlos latviešu un angļu izdevumos (IV, 2014; V, 2016; III, 2019). "Latvijas mākslas vēstures" ass nosaka LMA MVI darbības prioritātes arī trešās desmitgades sākumā, kad nācis klajā I sējums (2024) un norisinās II un VI sējuma sagatavošana.

Turpinājums – 2. lpp.

Baltijas valstu stipendijas sievietēm zinātnē saņem trīs Latvijas jaunās zinātnieces

Par Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas šogad izsludinātā konkursa "Baltijas stipendija sievietēm zinātnē 2024" laureātēm Latvijā kļuvas trīs jaunās zinātnieces Dr.phil. Anne Sauka, Dr.chem. Daniela Godiņa un Mg. Līga Ignatāne.

Stipendiju konkursu Latvijā rīkoja Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) sadarbībā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Izglītības un zinātnes ministrijas finansālu atbalstu. Latvijā stipendijai bija pieteikušās 63 pretendentes. Trīs Latvijas zinātnieces katra saņems stipendiju 7000 eiro apmērā.

Turpinājums – 5. lpp.

Baltijas valstu stipendija sievietēm zinātnē 2024

TURPINĀM IEPAZĪSTINĀT AR LATVIJAS ZINĀTNISKAJIEM INSTITŪTIEM – Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts

Turpinājums no 1. lpp.

Kā vēsta LMA MVI mājaslapa, institūta "pētnieki apzina, interpretē un popularizē Latvijas senāko un jaunāko periodu vizuālās mākslas parādības, izmantojot tradicionālās publikāciju formas (raksti krājumos un žurnālos, monogrāfijas, disertācijas, kultūras ceļveži, referāti zinātniskās konferencēs, publiskas lekcijas, izstādes) un jaunāko tehnoloģiju sniegtās iespējas (internetā vide, elektroniskie resursi). Darba rezultāti noder gan LMA studiju programmu īstenošanā, gan sadarbībā ar citiem pētniecības un izglītības centriem, kultūras mantojuma krātuvēm un tā aizsardzības iestādēm Latvijā un ārzemēs." Plašākā sadarbībā šie veikumi kļūst par vietējā un starptautiskā mērogā nozīmīgiem kultūrizglītības faktoriem.

Vietas un telpas

Pirmos divdesmit gadus LMA MVI mājaja Latvijas Zinātņu akadēmijas augstceltnē, bet 2022.–2023. gadā pārcēlās uz Latvijas Mākslas akadēmijai nodoto bijušo Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes ēku Rīgā, Kronvalda bulvārī 4, kur savā rīcībā ieguva vienu no agrākajām bibliotēkas telpām, piepildot mantotos grāmatplauktus ar jaunu saturu un ērti pielāgojot "saimes istabu" gan individuālam darbam, gan apspriežu rīkošanai. LMA MVI darbinieki priecājas par jaunās mājvietas tuvumu LMA galvenajai ēkai un daudzām kultūras iestādēm, kā arī izbauda Kronvalda parka ainavisko pievilcību. Tomēr institūta atrašanās vieta augstāvē pagaidām nav pieejama apmeklētājiem ar kustību traucējumiem, jo ēkā vēl nav lifta. Atbilstoši tēmām un uzdevumiem liela daļa pētniecības notiek citviet, piemēram, bibliotēkās, arhīvos, muzejos, privātkolekcijās un arhitektūras objektos. Darbam nozīmīgu avotu krātuves ir vairākas LMA struktūrvienības – bibliotēka, metodiskie fondi un LMA Informācijas centrs, kas tika nodibināts 1961. gadā kā Latviešu mākslas vēstures zinātniskā laboratorija. LMA MVI paša krājumā ir daudz izdevumu un pētījumiem apkopotu vizuālo avotu, kas kalpo kā institūta iekšējā bibliotēka un attēlu arhīvs.

Komanda

LMA MVI komandā 2024. gada septembrī strādā 10 mākslas zinātnieki – 9 zinātnes doktori, kopš kuru promocijas aizritējuši 1–47 gadi, un *Ph.D.* grāda pretendente. Darbinieku pētnieciskajā specializācijā dažādā mērā ir pārstāvēti visi Latvijas mākslas vēstures periodi – no aizvēstures un viduslaikiem līdz 21. gadsimtam. Institūtā kopš izveidošanas ir tikai zinātniskais personāls, taču gandrīz katrs komandas biedrs līdztekus pētniecībai ir uzkrājis plašu pieredzi vienā vai vairākās no tādām jomām kā mākslas vēstures tekstu zinātniskā un literārā rediģēšana, tulkošana, izdevējdarbības projektu vadīšana un izstāžu kuratora darbs. Divi LMA MVI darbinieki ir Valsts kultūrkapitāla fonda mūža stipendiāti, divas jaunākās kolēģes īsi pirms un pēc *Ph.D.* grāda iegūšanas atbilst jauno zinātnieču statusam. LMA MVI pamatdarbības juridiskos, finansiālos, saimnieciskos u. tml. jautājumus pārziņa un risina citu LMA struktūrvienību speciālisti, tomēr ir daudz LMA MVI funkcionēšanai svarīgu pastāvīgu un mainīgu papildu uzdevumu, ko savstarpēji sadala un veic institūta darbinieki.

LMA MVI komandas locekļi ir pierādījuši gan spēju sasniegt individuālus mērķus, gan apvienoties kopīgu ieceru īstenošanā un grūtību pārvarēšanā. Elita Grosmane savulaik vēlējas veidot institūtu kā nelielu, saliedētu grupu, un jau daļēji atšķirīgā sastāvā tai ir svarīgi būt tādai joprojām. Pieejamā finansējuma svārstības augstskolai neļauj visus darbiniekus pastāvīgi nodarbināt optimāli lielā un uzdevumiem atbilstošā slodzē. Attīstībai svarīgi būtu atgūt iespēju ievēlēt zinātniskos asistentus, ne tikai sadarboties ar maģistrantiem vai doktorantiem projektos uz īstermiņa līgumu pamata.

Zinātniskā darba rezultāti

Lielākā daļa LMA MVI veikuma atklājas publikācijās. Daudzi izdevumi radīti vai nu sadarbībā ar Latvijas mākslas izdevniecību "Neputns", vai arī partnerībā ar nodibinājumu "Mākslas vēstures pētījumu atbalsta fonds". Daudzējumu izdevums "Latvijas mākslas vēsture" Eduarda Kļaviņa virsredakcijā top hronoloģiski jautkā secībā atbilstoši noteiktu periodu priekšizpētes situācijai. Pašlaik lasītājiem atsevišķi latviešu un angļu valodā pieejami sējumi par laiku no 9. g. t. pr. Kr. līdz 1562. gadam (I sēj., sast. Elita Grosmane, 2024), no

1780. līdz 1890. gadam (III sēj., 1.–2. grām., sast. Eduards Kļaviņš, 2019), no 1890. līdz 1915. gadam (IV sēj., sast. Eduards Kļaviņš, 2014) un no 1915. līdz 1940. gadam (sast. Eduards Kļaviņš, 2016). Šo un nākamo "Latvijas mākslas vēstures" sējumu veidošana būtiski paplašināja LMA MVI ārējās sadarbības tīklu, piesaistot līdzautorus un izmantojot materiālus no citām kultūras mantojuma saglabāšanas un pētniecības institūcijām. Ikviens pabeigts šī darba solis ir fundamentāls vairāku pētnieku un redakcijas komandas veikums, dažām katra sējuma daļām sasniedzot disertāciju un monogrāfiju apjomu.

2003. gadā uzsāktais un kopš 2018. gada datubāzē Scopus indeksētais zinātniskais žurnāls "Mākslas Vēsture un Teorija" (MVT) 2024. gada rudenī Elitas Grosmanes vadībā ir sasniedzis 28. laidieni. Šis izdevums ir LMA MVI galvenā platforma pētniecīgai un dinamiskai sadarbībai ar savas un radniecīgu nozaru kolēģiem bez institucionāliem ierobežojumiem. Papildus recenzētiem pamatrakstiem žurnāls piedāvā zinātnes dzīves apskatus, ziņojumus par jaunatklājumiem, ieskatus pētnieciskās izstādēs un mākslas grāmatniecības izvērtējumus. MVT saturā svarīga ir pētījumu saikne ar Latviju vai Baltijas jūras reģionu neatkarīgi no autoru valstspiederības.

LMA MVI zinātniskie izdevumi. Foto: J. Brencis.

Sērijā "Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta disertācijas" iznākušas uz jau aizstāvētiem promocijas darbiem balstītas monogrāfijas par mākslas teoriju Latvijā no 1900. līdz 1940. gadam (Stella Pelše, 2007), *Societas Jesu* arhitektūru un mākslu Latvijā (Kristīne Ogle, 2008), Rīgas arhitektu Johānu Danielu Felsko (Daina Lāce, 2012), Rīgas doma viduslaiku būvēsturi un būvplastiku (Agnese Bergholde, 2015), Rīgas arhitektūru un pilsētubūvniecību 17. gadsimta otrajā pusē (Anna Ancāne, 2016), latviešu pūra mēbeļu otējumiem (Inese Sirica, 2020) un dekoratīvo glezniecību Rīgas interjeros 16.–18. gadsimtā (Vija Strupule, 2023).

Izvērsumu monogrāfijās ieguvuši pamatpētījumi par Kurzemes baroka tēlniecību (Elita Grosmane, 2002), Latvijas sanatoriju arhitektūru no 1918. līdz 1940. gadam (Karīna Horsta, 2018), kā arī Kristiānas Ābeles biogrāfiskie darbi par māksliniekiem Pēteri Krastiņu (2006), Johānu Valteru (2009), Voldemāru Zeltiņu (2021) un Vilhelmu Purvīti (2022). Izdevniecības "Neputns" sērijā "Latvijas mākslas klasika" publicētas bilingvālās īsmonogrāfijas par Valteru (Kristiāna Ābele, 2014), Purvīti (Eduards Kļaviņš, 2014) un Jāzepu Grosvaldu (Eduards Kļaviņš, 2023). Līdzās sērijas "Materiāli Latvijas mākslas vēsturei" septiņiem laidieniem (2000–2012) un mazākām konferenču materiālu publikācijām jāizceļ daudzu autoru grāmata "Senā Jelgava" (sast. Elita Grosmane, 2010) un rakstu krājums *The Migration of Artists and Architects in Central and Northern Europe, 1560–1900* (sast. Anna Ancāne, 2022), kas ir pēdējo gadu vērienīgākais LMA MVI starptautiskās sadarbības auglis.

Atsevišķu grupu veido tradicionāli un digitāli kultūras mantojuma ceļveži, kuru skaitā apjomīgākie ir Elitas Grosmanes un datormākslinieka Ivo Simsona sadarbībā veidotie elektroniskie izdevumi "Jelgava. Arhitektūras un mākslas virtuālā rekonstrukcija" (2007, 2008) un "Rīgas Doms. Arhitektūras un mākslas vērtības" (2014).

Aktuālie projekti un pētījumu virzieni

Pašlaik LMA MVI darbinieki ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu gatavo "Latvijas mākslas vēstures" II un VI sējumu, kā arī sadarbībā ar kolēģiem no citām LMA struktūrvienībām un partnerinstitūcijām piedalās valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra – resurss valsts attīstībai" (2023–2026) projekta "Latvijas kultūras ekosistēma kā resurss valsts izturēšanai un ilgtspējai" / CERS (Nr. VPP-MM-LKRVA-2023/1-0001) un FLPP "Etnogrāfs, sabiedrība, māksla: Etnoloģijas un mākslas simbioze un padomju koloniālisma diskursus Latvijā" (lzp-2023/1-0052) īstenošanā. 2025. gada janvārī

LMA MVI vadošās pētnieces Stellas Pelšes vadībā pie darba ķersies FLPP "Padomju laika plakāts – mākslas, sabiedrības un politikas liecība Latvijas Mākslas akadēmijas plakātu kolekcijā" komanda. Minēto projektu ietvarā un ārpus tā top monogrāfijas par māksliniekiem Jani Šternbergu un Gunti Strupuli, arhitektu Ernestu Štālbergu un mākslas vēsturnieci LMA profesori Tatjanu Kačalovu, *Ph.D.* disertācija par latviešu māksliniekiem PSRS līdz Otrajam pasaules karam un pētījumu virkne par Nicas kultūrtelpas etnogrāfisko mantojumu. Pētnieku uzmanības lokā ir jautājumi par mākslas recepciju, mākslas vēstures pētniecību, izglītību un zināšanu apripi Latvijā dažādos laikposmos, ieskaitot padomju periodu, kad toreizējā Latvijas PSR Valsts mākslas akadēmija 1959. gadā pirmo reizi kļuva par *alma mater* topošiem mākslas zinātniekiem.

Nacionālā un starptautiskā sadarbība

Sadarbības tīklojuma raksturošanai izvēloties tikai dažus mezgla punktus un piemērus, papildus iepriekš minētajam iespējams atzīmēt LMA MVI pārstāvju darbu tādu zinātnisko izdevumu redkolēģijās kā *Letonica* (LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts), *Acta Academiae Artium Vilmensis* (Viļņas Mākslas akadēmija), *Eesti Kunstimuuseumi Toimetised* (Igaunijas Mākslas muzejs), "Latvijas Nacionālās bibliotēkas zinātniskie raksti" un "Muzeja raksti" (Latvijas Nacionālais mākslas muzejs), žurnāla *Kunstiteaduslikke Uurimus* (Igaunija) tematiskā laidiena *Representing Art History in the Baltic Countries* (2018, Nr. 1–3) viesredaktūru, LMA MVI dalību Starptautiskajā mākslas vēstures pētniecības institūtu asociācijā (*International Association of Research Institutes in the History of Art – RIHA*) un tās uzsāktajā projektā *Visual Arts in Europe: An Open History* (EVA), digitālā Austrumviduseiropas mākslas pieminekļu ceļveža *DEHIO OME* (*ome.dehio.org*) veidošanā un Maincas Universitātes (Vācija) starptautiskajā projektā "Viduslaiku arhitektūra Livonijā" (*maliv.eu*). Gandrīz visi LMA MVI darbinieki ir iestājušies 2022. gadā nodibinātajā Latvijas Mākslas zinātnieku un kuratoru biedrībā. Kristiāna Ābele ir Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenā locekle, Eduards Kļaviņš – goda loceklis un Jānis Kalnačs – goda doktors.

Akadēmiskais darbs

Gandrīz visi LMA MVI darbinieki dažādā mērā piedalās LMA studiju programmu īstenošanā – izstrādā un docē lekciju kursus, vada bakalaura un maģistra darbus mākslas vēstures un teorijas apakšnozarē un promocijas darbus zinātniskajā doktorantūrā, strādā valsts eksaminācijas komisijās, promocijas padomē un doktorantūras skolas konsultatīvajā padomē. Īpaši liela pedagoģiskā pieredze ir Eduardam Kļaviņam, kura darba gaitas LMA sākās 1962. gadā, un Elitai Grosmanei, kas topošo mākslas vēsturnieku apmācībā 1983. gadā ieviesa ikonogrāfiju.

Atzinības

LMA MVI līdzšinējais veikums ir novērtēts ar dažām starptautiskām un daudzām nacionālām godalgām, kuru virknē viena no pirmajām bija Latvijas Mākslinieku savienības balva par trejādu ieguldījumu analītiskā mākslas vērtējumā (2003), reizē novērtējot rakstus specializētajos izdevumos un dienas presē, jaunāko rakstu krājumu sērijā "Mākslas Vēsture un Teorija" nodibināšanu. Elita Grosmane par monogrāfiju "Kurzemes baroka tēlniecība: 1660–1740" saņēma Kultūras mantojuma gada balvu (2002) un Baltijas Asamblejas balvu zinātnē (2003), Stella Pelše par monogrāfiju "Latviešu mākslas teorijas vēsture: Mākslas definīcijas valdošo laikmeta ideju kontekstā (1900–1940)" – laikraksta "Diena" gada balvu kultūrā (2007), Kristiāna Ābele par monogrāfiju "Johans Valters" – laikraksta "Diena" gada balvu kultūrā (2009) un Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas veicināšanas balvu (2011).

Latvijas Zinātņu akadēmijas rīkotajos gada nozīmīgāko zinātnes sasniegumu konkursos balvas izpelnījās "Latvijas mākslas vēstures" IV sējums (2014), V sējums (2016) un III sējums (2019), kā arī Annas Ancānes monogrāfija "Rīgas arhitektūras un pilsētubūvniecība 17. gadsimta otrajā pusē" (2016) un Vijas Strupules monogrāfija "Dekoratīvā glezniecība Rīgas interjeros: 16. gadsimts – 18. gadsimta trešais ceturksnis" (2023).

TURPINĀM IEPAZĪSTINĀT AR LATVIJAS ZINĀTNISKAJIEM INSTITŪTIEM – Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts

Turpinājums no 2. lpp.

LZA prezidenta atzinības rakstus šajos pasākumos saņēma Karīnas Horstas monogrāfija "Sanatoriju arhitektūra Latvijā: 1918–1940" (2018) un Kristiānas Ābeles nesenie monogrāfiskie pētījumi par gleznotājiem Vilhelmu Purvīti un Voldemāru Zeltiņu (2022).

LMA MVI lepojas arī ar LZA Lielo medaļu Eduardam Kļaviņam (2020) un Kristiānai Ābelei (2024), LZA Jauno zinātnieku balvu (2024) Libertai Stomai par maģistra darbu "Rīgas pilsētībūvniecības, celtnu arhitektonikas un dekora interpretācija Heinriha Tūma Rīgas 1612. gada panorāmā", kas Elitas Grosmanes vadībā tapa 2023. gadā līdztekus asistentes pienākumiem LMA MVI, Rīgas domes Atzinības rakstu Annai Ancānei (2017), Kultūras ministrijas Atzinības rakstu Elitai Grosmanei (2019), Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu Eduardam Kļaviņam (2022) un Latvijas Republikas Ministru kabineta Atzinības

rakstu Kristiānai Ābelei (2023). Pat neskaitot godalgas, kas piešķirtas pirms institūta izveidošanas vai saņēmēju pievienošanās tā komandai, pagodinājumu klāsts var kalpot par vienu no sabiedriskas ievērošanas rādītājiem.

Vīzija

Nākotnes redzējums laikā, kad visas labi zināmās humanitārajām zinātnēm kopīgās ekonomiskās grūtības un birokrātiskie šķēršļi arvien vairāk atpaliek no ģeopolitisko draudu apmēra, ir izsakāms vienkārša vēlējuma izteiksmē par mierīgu un drošu valsti, kurā cita starpā pabeigta "Latvijas mākslas vēstures" sējumu virknes izdošana, ne tikai piepildot sabiedrības interesi par senas un nesenas pagātnes mākslu Latvijā, bet arī dodot ierosmi jaunu pētījumu sazarojumam. Lai gan drošiem iespējams

būt tikai par to, kas jau padarīts, un nākotnē nekas nav garantēts, izņemot pieredzes bagātību, paradoksālā veidā tieši no mērķiem un uzdevumiem, nevis iepriekšējiem sasniegumiem ir vītas drošības virves, pie kurām turēties ceļā pāri katram bezdibenim.

Jau vairāk nekā divdesmit gadus institūta apspriežu galda vidū atrodas akmens puķis, ko tēlnieks Ojārs Feldbergs izgatavoja Latvijas Mākslinieku savienības balvu laureātiem. Skatieniem neskaitāmas reizes sastopoties pie akmens puķēm, tās ir kļuvušas par LMA MVI talismanu, kurā iemiesota noturība, neatlaidība, radoša domāšana un savā ziņā arī darbīga rosme, jo pušķa sastāvdaļas visvairāk līdzinās pirmatnējiem darbarīkiem. Tātad – darīt to, kas nākotnes labā ir mūsu spēkos, pārvarot bailes gan sākt, gan turpināt.

Laikrakstam "Zinātnes Vēstnesis" sagatavoja LMA MVI direktore **Kristiāna Ābele**

Latvijas zinātnieku rangs pēc Hirša indeksa Akadēmiķa Roberta Eglīša viedokļraksts

Turpinājums no 1. lpp.

40 Latvijas zinātnieku reitings pēc Hirša indeksa, i10-indeksa un citējamību skaita

Vieta Latvijā	Vieta pasaulē	Hirša indekss	i10-indeks	Citējamību skaits	Vārds, uzvārds	Organizācija
1.	43 787.	62	301	15 182	LZA īst. loc. Jevgenijs Kotomins	LU
2.	48 645.	60	261	11 584	Profesors Rašids Ganejevs	LU
3.	67 144.	53	124	13 495	LZA īst. loc. Andris Ambainis	LU
4.	92 048.	47	124	6 281	Profesors Indriķis Krams	LU
5.	96 303.	46	155	6 052	LZA kor. loc. Anatolijs Popovs	LU
6.	97 622.	46	170	7 784	LZA īst. loc. Aleksejs Kuzmins	LU
7.	101 345.	45	94	19 052	LZA īst. loc. Jānis Kloviņš	LU
8.	111 220.	43	82	4 567	LZA kor. loc. Romāns Vīters	LU
9.	114 229.	43	118	6 340	LZA īst. loc. Roberts Eglītis	LU
10.	131 998.	40	66	18 606	LZA īst. loc. Jekaterina Ērenpreisa	LU
11.	138 030.	39	128	5 881	Asoc. prof. Vadims Bartkevičs	LU
12.	151 688.	38	132	6 295	LZA īst. loc. Andrejs Cēbers	LU
13.	151 731.	38	109	4 701	LZA īst. loc. Juris Purāns	LU
14.	178 589.	35	50	7 776	Profesors Uga Dumpis	LU
15.	188 968.	34	57	14 102	LZA īst. loc. Valdis Pīrāgs	LU
16.	203 573.	33	64	3 239	Profesors Guntis Brūmelis	LU
17.	221 487.	31	86	3 733	LZA īst. loc. Andris Šutka	RTU
18.	224 161.	31	48	18 132	LZA īst. loc. Aija Linē	LU
19.	231 884.	31	99	3 289	LZA īst. loc. Ruvins Ferbers	LU
20.	233 939.	30	71	4 001	Profesore Diāna Bajāre	RTU
21.	257 696.	29	44	5 894	LZA kor. loc. Vladimirs Kasjanovs	RSU
22.	258 104.	29	71	3 824	Dr. Sergejs Piskunovs	LU
23.	261 523.	29	66	2 942	LZA īst. loc. Mārcis Auziņš	LU
24.	261 764.	29	48	3 397	Profesors Andris Auliciems	LU
25.	262 931.	29	73	2 820	Profesors Anatolijs Truhins	LU
26.	267 940.	28	79	2 558	Dr. Krišjānis Šmits	LU
27.	268 276.	28	57	4 826	LZA īst. loc. Nīls Rostoks	LU
28.	279 591.	28	67	3 783	LZA īst. loc. Rūsiņš Freivalds	LU
29.	295 809.	27	41	3 633	LZA īst. loc. Jānis Alnis	LU
30.	301 469.	26	57	2 877	LZA īst. loc. Jānis Ločs	RTU
31.	303 059.	26	71	2 583	LZA kor. loc. Andra Blumberga	RTU
32.	310 275.	26	60	3 422	Dr. Boriss Siliverstovs	Latvijas Banka
33.	311 648.	26	72	2 673	LZA īst. loc. Jānis Spīgulis	LU
34.	331 513.	25	64	3 328	LZA kor. loc. Jānis Grabis	RTU
35.	340 001.	24	47	1 902	Profesors Sergejs Gaidukovs	RTU
36.	340 138.	24	44	2 132	Profesore Linda Daniela	LU
37.	348 897.	24	44	2 083	LZA īst. loc. Tālis Juhna	RTU
38.	360 249.	24	36	2 135	Asoc. prof. Uldis Bojārs	LU
39.	365 290.	23	46	1 856	Asoc. prof. Margarita Terentjeva	LBTU
40.	366 251.	23	35	1 660	Profesore Ramona R. Apoga	LU

Starp 40 Latvijas vadošajiem zinātniekiem (pēc H-indeksa) 19 ir Latvijas Zinātņu Akadēmijas (LZA) īstenie locekļi (jeb akadēmiķi), 5 LZA korespondētājlocekļi un 10 profesori. Varam viennozīmīgi secināt, ka augsts Hirša indekss patiešām raksturo zinātnisko izcilību, jo LZA, pēc definīcijas, ievēl tikai izcilus, pasaulē plaši pazīstamus zinātniekus. Interesants ir arī fakts, ka starp Latvijas TOP 10 zinātniekiem (pēc Hirša indeksa) ir tikai 4 latvieši (A. Ambainis, I. Krams, J. Kloviņš un R. Eglītis).

Īsi raksturošu man personīgi pazīstamos Latvijas TOP 10 zinātniekus. Pirmo vietu pēc Hirša indeksa Latvijas zinātnē ieņem akadēmiķis J. Kotomins, kura Hirša indekss ir 62 (H=62). Arī pēc i10-indeksa (301) Kotomins pārliecinoši ieņem pirmo vietu Latvijas zinātnē. Pēc citējamību skaita (15 182) gan viņš ir tikai 4. vietā. Tas iespējams saistīts ar to, ka Kotominam nav neviena raksta, kas būtu citēts vairāk par 1000 reizēm. Visvairāk citētais Kotomina raksts ir: E. Heifets, R. I. Eglītis, E. A. Kotomin, J. Maier,

G. Borstel, Phys. Rev. B 64, 235417 (2001), kas citēts 334 reizes.

Vērts atzīmēt, ka kopš 1999. gada Kotomins vienlaicīgi strādā gan Vācijā, Štutgartē, Maksa Planka Institutā, prof. J. Maier vadībā, gan arī Rīgā, LU CFI. Šāds darbs vienlaicīgi divās valstīs sekmē starptautisko sadarbību un lielu rakstu skaitu. Tas arī varētu būt viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ Kotomins ieņem 1. vietu Latvijas zinātnē pēc Hirša indeksa. Salīdzinājumam – Kotomina tiešā priekšnieka Vācijā, prof. J. Maier, rādītāji ir fantastiski augsti pat priekš Vācijas – Hirša indekss (H=164), i10-indeks ir 755 un citējamību skaits ir 98 650.

Trešo vietu starp visiem Latvijas zinātniekiem ieņem matemātiķis, akadēmiķis Andris Ambainis, kurš vienlaicīgi ir rangā visaugstāk esošais Latviešu zinātnieks (H=53), i10-indeks 124 un citējamību skaits 13 495. Interesanti atzīmēt, ka Ambaiņa raksts, kurā viņš ir vienīgais autors, tātad skaidri redzams raksta autora ieguldījums, – A. Ambainis, SIAM Journal on Computing 37, 210-239 (2007) – citēts 1130 reizes.

Ceturto vietu starp visiem Latvijas zinātniekiem (pēc H-indeksa) un otro vietu starp latviešu zinātniekiem sarakstā ieņem biologs, profesors Indriķis Krams (H=47). I. Krama augsto vietu reitingā daļēji var skaidrot ar viņa ilgo darbu Tartu Universitātē, kura pasaules reitingā atrodas krietni augstāk par Latvijas augstskolām.

Piekto un sesto vietu Latvijas zinātnieku reitingā daļa fiziķi no LU CFI Anatolijs Popovs un Aleksejs Kuzmins (H=46). LZA kor. loc. Popova zinātnisko rakstu skaits īpaši strauji pieaudzis pēdējo gadu laikā. Turklāt pirms pāris gadiem Popovs gada laikā publicēja 47 SCOPUS datu bāzē ietilpstošus rakstus, kas varētu būt unikāls sasniegums Latvijas zinātnē.

Septīto vietu Latvijas zinātnieku kopējā vērtējumā un trešo vietu starp latviešu zinātniekiem ieņem akadēmiķis, molekulārbiologs Jānis Kloviņš (H=45). Unikāls Kloviņa sasniegums ir 4 publicēti raksti, kas citēti vairāk nekā 1000 reizes. Šeit tomēr vērts pieminēt, ka atšķirībā no Ambaiņa raksta, kurš citēts vairāk par 1000 reizēm un kur Ambainis bija vienīgais autors, visiem četriem vairāk par 1000 reizēm citētajiem Kloviņa rakstiem ir vairāk nekā 50 autoru. Tādējādi Kloviņa autora ieguldījums šajos četros augsti citētajos rakstos nav skaidri definēts.

Astoto un devīto vietu Latvijas zinātnieku reitingā daļa fiziķi, akadēmiķi Romāns Vīters un Roberts Eglītis (H=43). R. Eglītis ieņem arī ceturto vietu starp visiem latviešu zinātniekiem. Turklāt viens no rakstiem citēts jau gandrīz 1000 reizi: S. Piskunov, E. Heifets, R. I. Eglītis and G. Borstel, Comput. Mater. Sci. 29, 165-178 (2004) (citēts 969 reizes). Vērts pieminēt, ka Eglītim ir arī raksts, kurā viņš ir vienīgais autors (tātad skaidri izteiktis autora ieguldījums) un kas citēts jau vairāk nekā 100 reizes: R. I. Eglītis, Int. J. Mod. Phys. B 28, 1430009 (2014) (citēts 118 reizes).

Turpinājums – 4. lpp.

Latvijas zinātnieku rangs pēc Hirša indeksa

Akadēmiķa Roberta Eglīša viedokļraksts

Turpinājums no 3. lpp.

Eglītis daudz strādājis ārzemēs, piemēram, deviņus gadus Vācijā un gadu ASV, pasaules TOP 20 universitātē – Rutgers University, prof. D. Vanderbilt grupā. Jāatzīmē D. Vanderbilt Hirša indekss (H=129), i10-indekss 331 un to, ka viņa raksti citēti vairāk nekā 100 000 reizi (110 664). Visvairāk citētais D. Vanderbilt raksts ir par pseudopotenciālu atklāšanu, un tas padara D. Vanderbilt par reālu kandidātu uz Nobela prēmiju fizikā: D. Vanderbilt, *Phys. Rev. B* 41, 7892 (1990) (citēts 26 441 reizes). Arī Eglīša kopējais raksts ar D. Vanderbilt (rakstīts Eglīša darba laikā ASV) ir daudz citēts: R. I. Eglītis and D. Vanderbilt, *Phys. Rev. B* 76, 155439 (2007) (citēts 185 reizes).

Populārs jautājums, ko bieži uzdod sabiedrībā: vai zinātnieka spēja veikt jaunus atklājumus ir tieši proporcionāla Hirša indeksa lielumam?

Atbildot uz šo jautājumu, atcerēsimies, ka izcilu atklājumu autorus zinātnē katru gadu rudenī Stokholmā apbalvo ar Nobela prēmiju zinātnē. Tas ir augstākais apbalvojums zinātnē, ko no Latvijas pagaidām neviens vēl nav saņēmis. Paskatīsimies, kādi ir pēdējo četru gadu Nobela prēmijas ieguvēju ķīmijā Hirša indeksi.

Nobela prēmijas ķīmijā 2020.–2023. gadā ieguvēju Hirša indeksi

	2023. gads	
Alexey Ekimov	Ioffe Institute, SaintPetersburg, Russia	H=39
Louis E. Brus	Columbia University, USA	H=124
Moungi Bawendi	Massachusetts Institute of Technology, USA	H=184
	2022. gads	
Carolyn R. Bertozzi	Stanford University, USA	H=148
Karl Barry Sharpless	Massachusetts Institute of Technology, USA	H=180
Morten P. Meldal	University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark	H=68
	2021. gads	
Benjamin List	Max Planck Institute for Coal Research, Germany	H=101
David MacMillan	Princeton University, USA	H=127
	2020. gads	
Jennifer Doudna	University of Colorado, Boulder, USA	H=156
Emmanuelle Charpentier	University of Berlin, Germany	H=49
Vidējais Nobela prēmijas ieguvēju ķīmijā (2020.–2023. g.) Hirša indekss		H=117.6

Kā redzams tabulā, apgalvojums, ko bieži izsaka zinātnieki ar zemu Hirša indeksu, ka, lai saņemtu Nobela prēmiju zinātnē, nav vajadzīgs augsts Hirša indekss, nav patiess. Tabulā redzams, ka zemākais Hirša indekss starp pēdējo četru gadu Nobela prēmijas ieguvējiem ķīmijā ir Aleksejam Ekimovam no Krievijas, Ioffe Institute (H=39). Te der atgādināt, ka arī šī raksta autoram Robertam Eglītim savulaik bijusi veiksmīga sadarbība ar Ioffe Institute un kopīgais raksts ar V. S. Vikhnin ir citēts jau 86 reizes: V. S. Vikhnin, R. I. Eglītis, S. E. Kapphan, G. Borstel, E. A. Kotomin, *Phys. Rev. B* 65, 104304 (2002). Turklāt A. Ekimovs (dzimis 1945. gadā) ievērojami savas dzīves daļu strādājis PSRS zinātnē, tādēļ viņam bijuši zināmi ierobežojumi publicēties pasaules vadošajos zinātniskajos žurnālos.

Savukārt lielākais Hirša indekss starp 2020.–2023. gada Nobela prēmijas ieguvējiem ķīmijā ir Moungi Bawendi no Masačusetas Tehnoloģiju institūta (H=184). Interesanti apskatīties, kāds ir 2020.–2023. gada Nobela prēmijas ķīmijā ieguvēju vidējais Hirša indekss. Izrādās, ka tas ir ļoti augsts (H=117.6) jeb gandrīz divas reizes lielāks, nekā Latvijas pēc Hirša indeksa izcilākā zinātnieka E. A. Kotomina Hirša indekss (H=62).

Vēl viens populārs jautājums, ko bieži uzdod sabiedrībā, ir: vai Hirša indekss ir ietekmējams, piemēram, ar kolēģiem no citām valstīm, kad tiek sarunāts, ka citēs viens otra rakstus, ka recenzents, izvērtējot kādu rakstu, pieprasa atsaukties uz viņa darbu, lai raksts tiktu publicēts?

Atbildot uz šo jautājumu, isā atbilde ir, ka tā var paaugstināt mazus Hirša indeksus, piemēram, (H=5), bet praktiski tā nevar paaugstināt lielus Hirša indeksus, tādus kā Nobela prēmijas ieguvējiem vai plenārajiem runātājiem starptautiskajā IEEE NAP-2024 konferencē Rīgā. Tāds fenomēns, ka vairāk citējam zinātnieku darbus, zinātnes pasaulē patiešām eksistē. Iespējams tāpēc, ka pazīstamu zinātnieku darbi parasti ir labāk zināmi, nekā pilnīgi svešu zinātnieku darbi. Piemēram, pēcdoktorants pēc diviem ASV pavadītiem gadiem pilnīgi dabiski vēl kādu laiku citēs sava bijušā vadītāja darbus gan tādēļ, ka šie darbi viņam ir labi zināmi, gan arī tādēļ, ka daudzos gadījumos viņam būs nostalgija par ASV pavadīto laiku.

Vai divi zinātnieki dažādās valstīs var sarunāt pastiprināti citēt viens otra rakstus? Es par to neko nezinu, bet pieņemsim, ka var, tādējādi par dažiem rakstiem palielinot savu citējamību skaitu. Ja cilvēkam citējamību skaits ir, piemēram, 50 tūkstoši, tad tas pilnīgi neko nemainīs Hirša indeksā. Tomēr, ja cilvēkam būs ļoti zems Hirša indekss, piemēram, (H=5), tas to var nedaudz palielināt. Pret to, protams, cīnīsies žurnālu redaktori, jo, ja citētie raksti būs neatbilstoši raksta tēmai, tad redaktors vai nu palūgs šos neatbilstošos citējumus vienkārši noņemt no raksta vai arī nepieņems publikācijai visu rakstu. Tātad, manuprāt, šādi nevar būtiski palielināt savu Hirša indeksu. Efektīvāk ir rakstīt labus rakstus, publicēt tos labos žurnālos, tad tos lasīs un arī citēs visi pasaules zinātnieki un zinātnieka Hirša indekss sāks strauji augt.

Vai recenzents var pieprasīt raksta autoru atsaukties uz viņa rakstu, lai darbs tiktu publicēts? Te jāatceras, ka mūsdienās labos žurnālos rakstam parasti ir trīs recenzenti. Ja viens no recenzentiem palūgs raksta autoru atsaukties uz viņa rakstu, to ievēros abi pārējie recenzenti, kā arī žurnāla redaktors, kurš pieņems galīgo lēmumu par publikāciju. Tādējādi recenzents var rekomendēt raksta autoram citēt savu rakstu tikai tad, ja tas perfekti atbilst publicējamā raksta tēmai. To rūpīgi izvērtēs redaktors un palūgs recenzentu izlabot savu recenziju, ja raksts, uz kuru lūdzis atsaukties recenzents, pēc būtības nebūs pilnīgi piemērots publicējamajam rakstam.

Komentējot to, ka šobrīd Eiropas Savienībā izskanējis viedoklis, ka, izvērtējot projektus, vairs netiks ņemts vērā projekta vadītāja Hirša indekss un citi sasniegumi, bet tikai projekta zinātniskā ideja.

Manuprāt, arī līdz šim projekta zinātniskā ideja ir bijis galvenais kritērijs projektu piešķiršanā. Par projekta zinātnisko ideju projektu konkursos vienmēr varēja dabūt visvairāk punktu, tādējādi ievērojami palielinot iespējas iegūt projektu. Domāju, ka tāpat kā līdz šim projektu iesniedzēji būs Eiropas universitātes, zinātniskie institūti un to darbinieki.

Piemēram, lai dabūtu profesora vietu Vācijā, jāiztur konkurss (apmēram 200 cilvēku uz vienu vietu). Profesora vietu iegūst cilvēks ar augstāko Hirša indeksu un labākajiem citiem sasniegumiem. Pieļauju, ka tieši profesori būs galvenie projektu iesniedzēji un starp viņiem vienkārši nebūs profesoru ar sliktu Hirša indeksu un vājiem pārējiem sasniegumiem. Eiropā konkurence zinātnē ir milzīga, tā kā starp zinātniekiem, kuri atraduši darbu zinātnē un joprojām tajā strādā, vairs nav vāju zinātnieku, tādēļ tie visi var tikt pielaidīti pie projektu iesniegšanas, papildus neizvērtējot to kvalifikāciju.

Šobrīd tipiskais izcilais pasaules zinātnieks (skat. nākamajā tabulā, kurā apkopojumu plenāros runātājus IEEE NAP-2024 konferencē, kas notika Rīgā šī gada 8–13. septembrī. Kā redzams plenāro runātāju Hirša indeksi ir rangā H=55 (Xiaoning Jiang no Ziemeļkarolīnas Universitātes, ASV) līdz H=239 (Yuri Gogotsi (Drexel University, USA)). Redzams, ka Hirša indekss arī šajā gadījumā viennozīmīgi raksturo izcilus zinātniekus, kuriem uzticēja uzstāties ar plenārajiem referātiem starptautiskā konferencē, kurā piedalījās 300 zinātnieku no 48 valstīm. Man pašam, Robertam Eglītim (H=43) šajā konferencē bija mutiskais referāts.

Plenārie referāti – IEEE NAP-2024 starptautiskajā konferencē 2024. gada 8-13. septembrī, Rīgā, Latvijā

Plenārie referāti	Organizācija	Hirša indekss
Yuri Gogotsi	Drexel University (USA)	H=239
Stuart S. P. Parkin	Max Planck Institute, Halle, Germany	H=136
Vladimir V. Tsukruk	Georgia Institute of Technology, USA	H=96
Xiaoning Jiang	North Carolina State University, USA	H=55
Sjefan Andersson - Engels	Tyndall National Institute (Ireland)	H=70

Kuri šobrīd ir 10 izcilākie pasaules zinātnieki pēc Hirša indeksa? Atbilde redzama nākamajā tabulā?

Pasaules 10 vadošo zinātnieku rangs pēc Hirša indeksa

Autors	Organizācija	Hirša indekss
H. J. Kim	Kyungpook National University, Daegu, South Korea	H=363
Francisco Matorras	Universidad de Cantabria, Santander, Spain	H=347
Ronal C. Kessler	Harvard University, Cambridge, USA	H=343
Alberto Ruiz Jimeno	Universidad de Cantabria, Santander, Spain	H=340
S. B. Kim	Seoul National University, Seoul, South Korea	H=339
Robert Langer	Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, USA	H=326

Tabulā redzams, ka lielākais Hirša indekss pasaulē (H=363) ir H. J. Kim no Kyungpook National University, Daegu, Dienvidkoreja. Te vērts atzīmēt, ka šo ģeniālo zinātnieku pazīstu personīgi. Es viņu satiku darba laikā Dienvidkorejā, kur no 2006. gada 1. septembra līdz 2007. gada 30. aprīlim strādāju par vieszinātnieku Sung Kyun Kwan University, Suwon, Dienvidkorejā profesora J. C. Lee (H=42) grupā.

Pasaules izcilāko zinātnieku rangā pēc H-indeksa ir divi Kantabrijas Universitātes spāņu zinātnieki – F. Matorras (H=347) un A. R. Jimeno (H=340). No Dienvidkorejas starp pasaules TOP 10 zinātniekiem pēc Hirša indeksa ir arī S. B. Kim (H=339) no Seulas Universitātes. Visplašāk ar sešiem zinātniekiem ir pārstāvēta šābrīža pasaules zinātnes līdere ASV. No šiem sešiem sarakstā esošajiem ASV zinātniekiem četri pārstāv prestižo Hārvarda Universitāti.

¹Latvijas zinātnieku rangs izmantojot AD zinātnisko indeksu https://www.ad-scientificindex.com/?country_code=lv.

²Pasaules zinātnieku rangs pēc Hirša (H-indeksa) <https://www.adscientificindex.com/h-index-rankings/>.

LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas aktualitātes

Turpinājums no 1. lpp.

Plazmas fizikas jomā ir pētīta metālu tvaiku un cēlgāzu augstfrekvences izlāde, kas pamatota ar matemātisko modeļu izstrādi plazmas parametru aprēķiniem. Profesores pilnveidotās diagnostikas metodes ir būtiski veicinājušas specifisku gaismas avotu optimizāciju kvantu standartu un atomu absorbcijas spektrometrijas jomās, veicinot vides monitoringa tehnoloģiju attīstību. Izstrādātā iekšrezonatora dzišanas spektroskopijas (CRDS) metode tiek pielietota acetona tvaiku noteikšanai gaisā un cilvēka izelpā reāllaikā, sasniedzot jutību 1 ppm (daļiņa uz miljoniem). Izstrādātās jutīgās metodes tiek sekmīgi izmantotas smago metālu un gaistošo organisko savienojumu noteikšanai apkārtējā vidē un pārtikā.

Īpaši vērtīgi ir pētījumi par dzīvsudraba noteikšanu bioloģiskajos objektos. Projekta ietvaros sadarbībā ar ornitologiem, izmantojot uzlabotus gaismas avotus Zēmana atomu absorbcijas spektrometrijai, vairāku gadu garumā tika pētīta dzīvsudraba koncentrācija bioloģiskos paraugos no melno stārķu ligzdām visā Latvijā. Rezultāti liecina, ka noteiktā dzīvsudraba koncentrācija tomēr nebūs galvenais iemesls melno stārķu skaita samazinājumam.

Atzīmēšanas vērti ir sasniegumi efektīvu medicīnas ierīču dezinfekcijas metožu izstrādē, kas ir būtiskas gan baktēriju, gan vīrusu, arī Covid-19 seku mazināšanā, par ko prof. Rēvalde ir saņēmusi gan Izglītības un zinātnes ministrijas, gan Latvijas Zinātņu akadēmijas atzinības

rakstus. Gita Rēvalde lielu daļu sava laika ir veltījusi izglītības veicināšanai, piedaloties *FizMix* konkursa organizēšanā, Fizika II pasniegšanā, vadot vairākus doktorantus, docējot kursus gan Latvijā, gan ārzemēs. Viņas publicētie zinātniskie darbi ir plaši citēti starptautiskajās datu bāzēs.

Profesorei Rēvaldei ir ļoti plaša administratīvā pieredze, kas gūta ieņemot vadošus amatus gan Latvijas valdībā, gan esot Ventpils Augstskolas rektorei un prezidentei Kazahstānas Universitātē, tādējādi veicinot Latvijas atpazīstamību starptautiskā pētniecības telpā. Viņa ir piedalījusies Eiropas Komisijas darba grupās un vadījusi akreditācijas vizītes ārzemēs.

Laikrakstam "Zinātnes Vēstnesis" sagatavoja LZA FTZN locekle **Līga Grinberga**

Baltijas valstu stipendijas sievietēm zinātnē saņem trīs Latvijas jaunās zinātnieces

Turpinājums no 1. lpp.

Laureāte A. Sauka. Foto: J. Brencis.

Stipendijas laureāte *Dr.phil. Anne Sauka* ir Latvijas Universitātes Humanitāro zinātņu fakultātes Filozofijas un ētikas nodaļas vadošā pētniece un asociētā profesore ētikā. Annes Saukas intereses filozofijā ir pamatā saistītas ar vides filozofijas un ētikas, biofilozofijas, ķermeņa fenomenoloģijas un jaunā materiālisma jomām.

Projektā A. Sauka akcentē humanitāro zinātņu nozīmi un ieguldījumu ilgtspējīgas nākotnes nodrošināšanā, sevišķi, meklējot ētiskos risinājumus cilvēka-dabas attiecību uzlabošanai. Pētniece uzsver, ka dzīvoto materialitāti, proti, vidi ap mums un mūsos būtiski ietekmē arī cilvēku vērtības, prakses un attieksmes – un tātad arī dominējošie naratīvi, jeb stāsti, ko stāstām par pasauli. Šis vadmotīvs virza pētnieces interesi meklēt jaunus un jau pastāvošus, bet marginalizētus stāstus, kas atspoguļo mūsu pieredzi attiecībās ar pasauli, lai aprakstītu un pieredzētu attiecības ar dabu nehierarhiskā un simbiotiskā veidā.

Piešķirtās stipendijas ietvaros Anne Sauka strādās pie projekta "Dzīvība, vide un situētas zināšanas: Baltu mitoloģija kā zināšanu avots vides filozofijā". Projektā pētniece apsvērs folkloras kā situētu, kopienas pieredzi atainojošu zināšanu nozīmi vides filozofijā, tostarp iezīmējot filozofiju un folkloru kā savstarpēji papildinošas jomas.

Stipendijas laureāte *Dr.chem. Daniela Godiņa* Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūta (LVKĶI) Biorafinēšanas laboratorijā sāka strādāt 2014. gadā, paralēli studējot dabaszinātņu programmā Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultātē. Institūtā tika izstrādāts bakalaura darbs "Bērza tāss etanola ekstraktvielu pamatkomponentu stabilitātes pētījumi" un maģistra darbs "No biomasas iegūta levoglukozenona un tā degradācijas produktu noteikšana ātrās pirolīzes produktos, izmantojot UHPLC-UV-QDa sistēmu". Doktorantūras studijas D. Godiņa pabeidza LU Ķīmijas fakultātē, tās savienojot ar darbu LVKĶI. Promocijas darba "Latvijā augoša bērza (*Betula pendula*) biomasas valorizācijas produktu raksturošana un procesu optimizācija", kas tika aizstāvēts kā 9 SCOPUS indeksētu publikāciju kopa, mērķis bija veicināt bērza (*Betula pendula*) biomasas – gan koksnes, gan mizas – pilnīgu valorizāciju augstas pievienotās vērtības produktos un izstrādāt šo iegūto produktu analītisko metožu kopu pārstrādes produktu kvalitātes kontrolei.

Laureāte D. Godiņa. Foto: J. Brencis.

Kopumā D. Godiņa ir piedalījusies 13, galvenokārt ERAF un ERANET, projektu izpildē. Līdztekus darbam zinātniskajos projektos un promocijas darba izstrādei, 2022. gada janvārī D. Godiņa nodibināja LVKĶI Studentu padomi un ir tās priekšsēdētāja. Daniela ir arī Latvijas Jauno zinātnieku apvienības biedre un *Nucleate Latvia* vadītāja. Uzstāšanās vairākos pasākumos, piemēram, *Deep Tech Atelier* un sarunu festivālā *Lampa*, Danielai devusi iespēju dalīties ar pieredzi par zinātni un zinātnes komunikāciju. Daniela regulāri publicējas augstas ietekmes

faktora zinātniskos žurnālos, piedalās starptautiskās zinātniskās konferencēs, kā arī dodas pieredzes apmaiņas braucienos.

Baltijas valstu stipendija sievietēm zinātnē tiks izmantota plānotā projekta "Bio-polimēru sorbentu sintēze no ekstraktvielām un suberīna depolimerizācijas produktiem, kas iegūti no bērza mizas" izstrādē, kas sniegs vērtīgas atziņas vides zinātnē un analītiskajā ķīmijā, veicinot sadarbību un sekmējot ilgtspējīgu attīstību.

Laureāte L. Ignatāne Foto: J. Brencis.

Stipendijas laureāte *Mg. Līga Ignatāne* kopš 2015. gada ir pētniece Latvijas Universitātes Cietvielu Fizikas institūtā (LU CFI) un zinātņu doktora grāda kandidāte. Disertācijas tēma ir vērsta un nanostruktūru izgatavošanu ar fokusēto jonu staru. Jaunākās paaudzes duālo staru mikroskopa pieejamība tepat Latvijā un arvien ciešākā sadarbība ar bioloģiem ļauj veidot jaunus un precīzākus risinājumus dažādu vielu noteikšanā pat mazā koncentrācijā. Maģistratūras laikā L. Ignatāne strādāja par fizikas skolotāju Valmieras Valsts ģimnāzijā, savukārt doktorantūras laikā pusslodzē strādāja par Taivānas un Baltijas valstu fizikas pētījumu centra koordinatori. L. Ignatāne atzīst, ka iegūtā stipendija ir augsts novērtējums par līdzšinējo zinātnisko darbu, kā arī finansiāls atspaidis, kas viņai palīdzēs vairāk laika veltīt disertācijas tematikai.

L. Ignatānes vaļasprieks ir tautas dejas. Savas dejojājas gaitas L. Ignatāne noslēdza deju ansambļa "Daiļrade" sastāvā, bet kopš 2021. gada vada jauniešu deju kolektīvu "Sadancis", kurā arī pati dejojusi.

Avots: www.lza.lv

Lai motivētu Latvijas zinātniekus veikt pētījumus, īpaši lietišķos, enerģētikas attīstības veicināšanai un inovāciju vides veidošanai,
Latvijas Zinātņu akadēmija un AS "Latvenergo"
izsludina konkursu "Gada balva" 2024

Konkursa uzvarētājiem tiks piešķirtas balvas:

- profesora Alfrēda Vītola balva par izcilu devumu enerģētikā;
- divas balvas par nozīmīgu devumu enerģētikā;
- piecas balvas par panākumiem enerģētikā jauniem zinātniekiem (vecumā līdz 40 gadiem).

Pretendentus var izvirzīt Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) locekļi, zinātnisko institūtu domes vai padomes, AS "Latvenergo", universitāšu un augstskolu senāti un fakultāšu domes. Balvas piešķir ekspertu komisija.

Izvirzot pretendentus, līdz 2024. gada 15. oktobrim jāiesniedz šādi dokumenti (divos eksemplāros):

- motivēts izvirzītāja iesniegums;
- pretendenta Curriculum vitae (CV), acinām tajā norādīt datus par kvalifikāciju, pieredzi un kontaktinformāciju, nenorādot sensitīvu rakstura informāciju;
- izvirzītāja vai pretendenta parakstīta iesniegtā darba (darbu) anotācija latviešu valodā, darba nosaukumu norādot arī angļu valodā;
- izvirzītais darbs (darbu kopa).

Apbalvoto zinātnisko vai praktisko darbu viens eksemplārs tiek nodots glabāšanai AS "Latvenergo".

Materiāli iesniedzami:

LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļā
 (adrese: Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV-1050.
 Uzziņām: 67223633, 67223931, fizteh@lza.lv) vai

AS "Latvenergo"
 (adrese: Pulkveža Brieža ielā 12, Rīgā, LV-1230.
 Uzziņām: 29434447, danute.mihailova@latvenergo.lv).

Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts (LU LFMI), pamatojoties uz LU LFMI Stratēģiju (2022–2027), izsludina konkursu uz akadēmisko amatu vietām:

– **zinātniskā asistenta amata vieta (nepilna slodze)** humanitārajās un mākslas zinātnēs mūzikas, vizuālās mākslas un arhitektūras nozares latviešu folkloristikas apakšnozarē ar specializāciju kultūras procesu pētniecībā – kultūrpraksi pētniecībā un folkloristikas vēstures izpētē;

– **zinātniskā asistenta amata vieta (nepilna slodze)** humanitārajās un mākslas zinātnēs valodniecības un literatūrzinātnes nozares salīdzināmās literatūrzinātnes apakšnozarē ar specializāciju vēsturisko un mūsdienu kultūras procesu izpētē literatūrā reģionālajā un salīdzinošajā kontekstā.

Zinātniskā asistenta darba samaksa, sākot no 450 EUR mēnesī (bruto).

LU LFMI amatu nolikumi un apraksti pieejami LU LFMI mājaslapas www.lulfmi.lv sadaļā "Dokumenti". Pretendentiem jāiesniedz: iesniegums, CV, zinātnisko kvalifikāciju apliecināšana dokumenta kopija, zinātnisko publikāciju saraksts (2018–2024) un perspektīvais pētnieciskā darba redzējums ievēlēšanas periodam (6 gadiem).

Dokumenti iesniedzami līdz **š. g. 14. oktobrim** LU LFMI sekretariātā, Mūkusalas ielā 3, 510. kabinetā (elektroniskā kopija nosūtāma uz e-pastu: janis.oga@lulfmi.lv) vai, parakstīti ar drošu elektronisko parakstu, līdz minētajam termiņam nosūtāmi uz e-pasta adresi: info@lulfmi.lv (kopija: janis.oga@lulfmi.lv). Tālrunis uzziņām 29174515.

AIZSTĀVĒŠANA

2024. gada 29. augustā Rīgas Tehniskās universitātes promocijas padomes "P-05" atklātā sēdē **AIGARAM SĪLIM** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) elektrotehnikas, elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju zinātnes nozarē, elektroenerģētikas apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 30. augustā Rīgas Tehniskās universitātes promocijas padomes "P-08" atklātā sēdē **ALEKSANDRAM KROTOVAM** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) inženierzinātnēs un tehnoloģijās: elektrotehnikā, elektronikā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās nozarē, elektrosakaru apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 9, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 30. augustā Rīgas Tehniskās universitātes promocijas padomes "P-08" atklātā sēdē **DMITRIJAM REDKAM** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) inženierzinātnēs un tehnoloģijās: elektrotehnikā, elektronikā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās nozarē, elektrosakaru apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 9, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 30. augustā Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes Materiālzinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē **ANNAI ANDERSONEI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) inženierzinātnēs un tehnoloģijās. Balsošanas rezultāti: par – 9, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 6. septembrī Rīgas Tehniskās universitātes promocijas padomes "P-08" atklātā sēdē **ALEKSEJAM KUŽNECOVAM** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) inženierzinātnēs un tehnoloģijās: elektrotehnikā, elektronikā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās nozarē, elektrosakaru apakšnozarē. Balsošanas rezultāti: par – 12, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 12. septembrī Latvijas Universitātes Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē **VITĀLIJAM LAZARENKO** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) dabaszinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 12. septembrī Latvijas Universitātes Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē **AINAI SEMJONOVAI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) dabaszinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 12. septembrī Latvijas Universitātes Fizikas un astronomijas promocijas padomes atklātā sēdē **MARTAI LAŅGEI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) dabaszinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 9, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 16. septembrī Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas bāzes zinātņu, tai skaitā farmācijas promocijas padomes atklātā sēdē **DACEI BUILEI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) medicīnas un veselības zinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 7, pret – 0, atturas – 0.

AIZSTĀVĒŠANA

2024. gada 17. septembrī Latvijas Universitātes Fizikas un astronomijas promocijas padomes atklātā sēdē **LĪGAI JASULAŅECI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) dabaszinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 17. septembrī Latvijas Universitātes Fizikas un astronomijas promocijas padomes atklātā sēdē **KIRYL NIHERYSH** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) dabaszinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 20. septembrī Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas bāzes zinātņu, tai skaitā farmācijas promocijas padomes atklātā sēdē **EGIJAI BERGAI-ŠVĪTIŅAI** tika piešķirts zinātnes doktora grāds (*Ph.D.*) medicīnas un veselības zinātnēs. Balsošanas rezultāti: par – 8, pret – 0, atturas – 0.

2024. gada 11. oktobrī plkst. 10.00 Latvijas Universitātes (LU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Aspazijas bulv. 5, 322. auditorijā **BJARNE ERIK ROSCHER** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Augstākā līmeņa IT sektora vadītāju darba attieksmi ietekmējošie faktori" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai sociālajās zinātnēs, zinātnes nozarē – ekonomika un uzņēmējdarbība.

Recenzenti: *Dr.sc.admin.* Henrijs Kaļķis (Latvijas Universitāte), *Dr.oec.* Tatjana Tambovceva (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.sc.ing.* Irina Arhipova (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

2024. gada 11. oktobrī plkst. 13.00 Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Kalpaka bulvārī 13, 16. telpā **RITA BROKA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Ainava gobelēnā. Rūdolfā Heimrāta skolas piemēripēte (20. gs. otrā puse – 21. gs. sākums)" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai nozarē "Mūzika, vizuālā māksla un arhitektūra", apakšnozarē Vizuālo mākslu vēsture un teorija.

Recenzenti: *Dr.art.* Stella Pelše (Latvijas Mākslas akadēmija), *Dr.philol.* Dace Bula (Latvijas Universitāte), *Dr.art.* Elita Ansona (Latvijas Nacionālais mākslas muzejs).

Ar promocijas darbu var iepazīties LMA bibliotēkā un tīmekļvietnē: <https://www.lma.lv/lv>.

2024. gada 16. oktobrī plkst. 14.00 Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) "Vides inženierijas un enerģētikas" nozares "Vides inženierzinātnes", "Ūdenssaimniecības" un "Hidrotehnikas" apakšnozaru promocijas padomes atklātā sēdē Jelgavā, Akadēmijas ielā 11, Meža un vides zinātņu fakultātes Sēžu zālē **JOVITA PILECKA-UIČUGAČEVA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Pilsētas gaisa piesārņojuma ar smagajiem metāliem telpiskās izplatības riska novērtējums" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai inženierzinātnēs un tehnoloģijās.

Recenzenti: *Dr.sc.ing.* Edmunds Teirumnieks (Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija), *Ph.D. Piotr Rybarczyk* (Gdaņskas Tehnoloģiju universitāte, Polija), *Ph.D. Roman Rolbiecki* (Bidgošcas zinātņu un tehnoloģiju universitāte, Polija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LBTU Fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2, un tīmekļvietnē: <https://lbtufb.lbtu.lv>.

2024. gada 23. oktobrī plkst. 13.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Elektrotehnikas, elektronikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju zinātnes nozares promocijas padomes "P-14" atklātā sēdē Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 525. auditorijā **VLADS VLADINOVSKIS** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "3D drukas iekārtu izstrāde un izpēte ortopēdisko rehabilitācijas līdzekļu ražošanai" (*Research and development of 3D printing technologies for the production of orthopedic rehabilitation products*) zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai inženierzinātnēs un tehnoloģijās: elektrotehnikā, elektronikā, informācijas un komunikācijas tehnoloģijās nozarē.

Recenzenti: *Dr.sc.ing.* Nadežda Kuņicina (Rīgas Tehniskās universitāte), *Ph.D. Vladimir Kuts* (TalTech, Igaunija), *Ph.D. Andrei Lobov* (NTNU, Norvēģija).

Atklātajā sēdē varēs piedalīties attālināti, tiešsaistes platformā *MS Teams*.

Lūdzam interesentus reģistrēties dalībai sēdē līdz 2024. gada 22. oktobrim, rakstot uz: janis.zakis@rtu.lv.

Ar promocijas darbu un kopsavilkumiem var iepazīties interneta vietnēs RTU Zinātnes resursi Promocijas darbi: https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/doctoral_thesis/, Latvijas Nacionālajā Digitālajā bibliotēkā, e-grāmatu platformā: <https://ebooks.rtu.lv/>, kā arī RTU tīmekļvietnē: <http://www.rtu.lv> (Doktorantiem → Promocija → Promocijas darbi).

2024. gada 23. oktobrī plkst. 13.00 Latvijas Universitātes (LU) Ķīmijas zinātņu nozares promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Jelgavas ielā 1, Dabaszinātņu Akadēmiskajā centrā, 702. auditorijā **EDGARS MAMIS** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Skandija radionuklīdu ražošana un masas atdalīšana CERN-MEDICIS" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai dabaszinātnēs.

Recenzenti: *Dr.chem.* Agris Bērziņš (Latvijas Universitāte), *Dr. Nicholas Philip van der Meulen* (Paula Šēra institūts, Šveice), *Dr. Ferid Haddad* (Nantes Universitāte, Francija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19, 2. stāvā, 203. telpā divas nedēļas pirms aizstāvēšanas.

2024. gada 25. oktobrī plkst. 10.00 Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības nozares promocijas padomes atklātā sēdē Jelgavā, Svētās ielā 18, 212. auditorijā **LILITA ĀBELE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Ilgtspējīga attīstība un digitalizācija: savstarpējā sinhronizācija pašvaldībās" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.oec.* Andra Zvirbule (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes), *Dr.oec. Signe Bāliņa* (Latvijas Universitāte), *Dr.habil.oec. Daļa Štreimikienē* (Viļņas Universitāte, Lietuva).

Ar promocijas darbu var iepazīties LBTU Fundamentālajā bibliotēkā Jelgavā, Lielā ielā 2, un tīmekļvietnē: <https://lbtufb.lbtu.lv>.

2024. gada 31. oktobrī plkst. 12.00 Latvijas Universitātes (LU) Izglītības zinātņu promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Imantas 7. līnijā 1, 100. auditorijā **KĀRLIS GREITĀNS** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Dabaszinātņu skolotāju profesionālā pilnveide prakses pārmaiņām" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.paed.* Dita Nīmante (Latvijas Universitāte), *Ph.D. Dzintra Iliško* (Daugavpils Universitāte), *Dr.sc.administr.* Inese Lūsēna-Ezera (Rīgas Tehniskās universitātes Liepājas Akadēmija).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

2024. gada 31. oktobrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Vides inženierijas un enerģētikas zinātnes nozares promocijas padomes "P-19" atklātā sēdē Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 607. telpā **ZANE KUŠNERE** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "No atkritumiem veidotu filtrmateriālu izmantošana biometalizācijā" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.sc.ing.* Gatis Bažbauers (Rīgas Tehniskā universitāte), *Ph.D. Ilze Dzene* (Kaseles Universitāte, Vācija), *D.sc.(tech.) Timo Laukkanen* (Ålto Universitāte, Somija).

Ar promocijas darbu un kopsavilkumiem var iepazīties interneta vietnēs RTU Zinātnes resursi Promocijas darbi: https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/doctoral_thesis/, Latvijas Nacionālajā Digitālajā bibliotēkā, e-grāmatu platformā: <https://ebooks.rtu.lv/>, kā arī RTU tīmekļvietnē: <http://www.rtu.lv> (Doktorantiem → Promocija → Promocijas darbi).

2024. gada 1. novembrī plkst. 10.00 Latvijas Universitātes (LU) Ekonomikas un uzņēmējdarbības promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Aspazijas bulvārī 5, 322. auditorijā **KĀRLIS VALTIŅŠ** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Augstskolu virzītas sociālās inovācijas zināšanu trijstūrī" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai sociālajās zinātnēs, zinātnes nozarē Ekonomika un uzņēmējdarbība.

Recenzenti: *Dr.oec.* Biruta Sloka (Latvijas Universitāte), *Dr.sc.admin.* Daina Vasiļevska (Biznesa augstskola Turība), *Dr.sc.admin.* Yulia Stukalina (Transporta un sakaru institūts).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Raiņa bulvārī 19.

2024. gada 12. novembrī plkst. 14.00 Latvijas Universitātes (LU) Valodniecības un literatūrzinātnes un Mūzikas, vizuālo mākslu un arhitektūras nozaru promocijas padomes atklātā sēdē Rīgā, Visvalža ielā 4a, Humanitāro zinātņu fakultātes 402. auditorijā **INGRĪDA KLEINHOFA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Hibrīdā kultūridentitāte arābu emigrācijas literātu darbos" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai humanitārajās un mākslas zinātnēs.

Recenzenti: *Dr.habil.philol.* Benedikts Kalnačs (Latvijas Universitāte), *Dr.philol.* Maija Burima (Daugavpils Universitāte), *Dr.philol.* Zanda Gūtmane (Rīgas Tehniskā universitāte).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU Daudznozaru bibliotēkā un LU Humanitāro zinātņu fakultātes 304. telpā.

2024. gada 14. novembrī plkst. 14.00 Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Vides inženierijas un enerģētikas zinātnes nozares promocijas padomes "P-19" atklātā sēdē Rīgā, Āzenes ielā 12/1, 607. telpā **UĢIS SARMA** aizstāvēs promocijas darbu par tēmu "Centralizētās siltumapgādes tarifu līmeņatzīmju metode" zinātnes doktora grāda (*Ph.D.*) iegūšanai.

Recenzenti: *Dr.habil.sc.ing.* Dagnija Blumberga (Rīgas Tehniskā universitāte), *Dr.sc.(tech.) Peter D. Lund* (Ålto Universitāte, Somija), *Dr.sc.ing.* Anna Volkova (Tallinas Tehnoloģiju universitāte, Igaunija).

Ar promocijas darbu un kopsavilkumiem var iepazīties interneta vietnēs RTU Zinātnes resursi Promocijas darbi: https://ortus.rtu.lv/science/lv/publications/doctoral_thesis/, Latvijas Nacionālajā Digitālajā bibliotēkā, e-grāmatu platformā: <https://ebooks.rtu.lv/>, kā arī RTU tīmekļvietnē: <http://www.rtu.lv> (Doktorantiem → Promocija → Promocijas darbi).